

20—24 november.

Debatter m. m.

Lördagen den 20 november.

	Sid.
Interpellation av herr Petrén ang. omprövning av bensinransoneringen	3

Onsdagen den 24 november.

Svar på interpellation av herr Mannerskantz ang. skattespärr i fråga om preliminärskatt	6
Svar på fråga av herr Lundgren ang. reformerad läkarutbildning ..	7

Samtliga avgjorda ärenden.

Onsdagen den 24 november.

Statsutskottets utlåtande nr 231, ang. utgifter å tilläggsstat I: utrikesdepartementet	8
— nr 232, ang. utgifter å tilläggsstat I: försvarsdepartementet	8
— nr 236, ang. utgifter å tilläggsstat I: handelsdepartementet	8
— nr 242, ang. vissa frågor om befrielse från betalningsskyldighet till kronan	8
Andra lagutskottets utlåtande nr 58, ang. ändrad lydelse av 61 § 1 mom. lagen om fattigvården, m. m.	8
— nr 59, ang. ändring av övergångsbestämmelserna till lagen med vissa bestämmelser om arbetsförmedling	8
Jordbruksutskottets utlåtande nr 69, ang. utgifter å tilläggsstat I: jordbruksärenden	8

Lördagen den 20 november.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Herr statsrådet *Mossberg* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 317, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 27 § förordningen den 20 juni 1941 (nr 577) angående bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur m. m.; och

nr 318, angående ersättning till djurägare vid bekämpande av sjukdomen paratyfus hos höns.

De kungl. propositionerna föredrogs var för sig och blevo därvid bordlagda.

Anmälades och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 462, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 och 15 §§ lagen den 30 juni 1943 (nr 444) om tillståndstvång för byggnadsarbete.

Herr *Forslund* väckte en motion, nr 449, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående taxering och debitering av skatt vid ändring i kommunal eller ecklesiastisk indelning, m. m.

Motionen bordlades.

Interpellation ang. omprövning av bensinransoneringen.

Herr **PETREN** erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Under de senaste månaderna synes av många tee-

ken att döma efterfrågan på bensin ha nedgått. Det är knappast att förvänta, att den nedgång i efterfrågan på bensin, som nu förmärkts, är av tillfällig natur. Den tycks sammanhänga med det höga bensinpriset och med den starkt nedskurna byggnadsverksamheten, som gör att många transportuppdrag bortfalla. Den förutsedda minskningen av köpkraftöverskottet i landet kan också tänkas verka återhållande på bensinköpen. Efterfrågan på bensin är delvis säsongbetonad, och man har givetvis att emotse en ökad efterfrågan sommartid. Erfarenheten från den gångna sommaren visar emellertid, att samtidigt som den genom ransoneringen tillbakahållna förbrukningen gav valutabesparing, fördes å andra sidan miljonbelopp ur landet med den ökade ström av bilresenärer, som just på grund av bensinransoneringen under sommaren sökte sig över gränserna till våra grannländer. Med hjälp av tullstatistik m. m. torde det finnas vissa möjligheter att i grova drag överblicka hur stora belopp det rör sig om, och det bör vara av intresse att göra en sådan uppskattning för att rätt kunna bedöma bensinransoneringens verkningar.

Vid interpellationsdebatten i denna kammare den 8 juni i år angavs av folkhushållningsministern som bakgrund till den då införda bensinransoneringen, att denna årligen skulle spara valuta, motsvarande 300 000—400 000 kubikmeter bensin eller 35—50 miljoner kronor. Utvecklingen tyder enligt min mening på att denna förutsättning ej hållit streck. Den valutabesparande effekten genom ransoneringen synes nu genom den mindre efterfrågan ha blivit mer begränsad än som var förutsett. Då samtidigt

Interpellation ang. omprövning av bensinransoneringen.

emellertid de kostnader och allmänna olägenheter som vidlåda ransoneringen till stor del kvarstå, vore det av värde att få dagsläget belyst och se om anledning finnes ompröva bensinransoneringsfrågan.

Med tanke på att jag ansluter mig till den ofta uttalade satsen, att en ransonering ej bör bibehållas en dag längre än nödvändigt, anser jag att det förhållandet, att erfarenheten av bensinransoneringen endast omfattar ett halvår, ej utgör hinder för att frågan nu tages under utredning.

Med stöd av ovanstående hemställer jag om första kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet framställa följande frågor:

1. Kan statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet lämna uppgifter om vilken valutabesparing, som i dagens läge beräknas uppnås genom bensinransoneringen?

2. Kan statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet lämna uppgifter, som belysa hur stor den valutaströmningen är, som skett beroende på att bensinransoneringen sommartid ökat bilresorna till grannländerna?

3. Anser statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet att de med anledning av bensinransoneringen kunna erfarenheterna nu motivera en omprövning av bensinransoneringen?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågasvarande spörsmål finge framställas.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 231, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggs-

stat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 232, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde;

nr 236, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde; och

nr 242, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa frågor om befrielse från betalningsskyldighet till kronan;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 61 § 1 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården, m. m.; och

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling; samt

jordbruksutskottets utlåtande nr 69, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, såvitt propositionen avser jordbruksärenden, jämte i ämnet väckta motioner.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.08 eftermiddagen.

In fidem

G. H. Berggren.

Tisdagen den 23 november.

Kammaren sammanträdde kl. 4 eftermiddagen.

Justerades protokollen för den 16 och den 17 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med hänvisning till bifogade läkarintyg får jag vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet från och med denna dag till och med den 30 november 1948.

Göteborg den 20 november 1948.

Henry Johansson.

Att riksdagsmannen *Henry Johansson* på grund av hudsjukdom är oförmögen till tjänstgöring fr. o. m. den 20 november t. o. m. den 30 november 1948 intygas härmed.

Göteborg den 20 november 1948.

J. Hirvonen,

leg. läkare.

Den begärda ledigheten beviljades.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 454, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 455, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

nr 456, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/

49, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde;

nr 457, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser inrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 458, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde;

nr 459, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse från skyldighet att erlagga överuttagningsavgift för elektrisk kraft;

nr 460, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av internationell överenskommelse rörande flygsäkerhetstjänsten på Island; och

nr 461, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning i anledning av sjukdom, som drabbat vissa elever vid tandläkarhögskolan i Stockholm.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 317, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 27 § förordningen den 20 juni 1941 (nr 577) angående bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur m. m.; och

nr 318, angående ersättning till djurägare vid bekämpande av sjukdomen paratyfus hos höns.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet herr *Forsslunds* motion, nr 449, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående taxering och debitering av skatt vid ändring i kommunal eller ecklesiastik indelning, m. m.

Föredrogos och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 231, 232, 236 och 242, andra lagutskottets utlåtanden nr 58 och 59 samt jordbruksutskottets utlåtande nr 69.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.03 eftermiddagen.

In fidem
Eric Carlén.

Onsdagen den 24 november.

Kammaren sammanträdde kl. 11 förmiddagen.

Ang. skattespärr i fråga om preliminärskatt.

Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet WIGFORSS, som tillkännagivit, att han hade för avsikt att vid detta sammanträde besvara herr Mannerskantz interpellation angående skattespärr i fråga om preliminärskatt erhöi ordet och anförde: Herr talman! I en med första kammarens tillstånd framställd interpellation har herr Mannerskantz till mig framställt följande frågor:

Vad är anledningen till att den av riksdagen begärda översynen av gällande lagstiftning om skattebegränsning i syfte att möjliggöra den s. k. skattespärrens tillämpning redan i fråga om den preliminära skatten ännu icke verkställts?

Är herr statsrådet villig att snarast möjligt låta igångsätta denna översyn, så att därav betingade förslag kunna föreläggas innevarande års riksdag?

I anledning härav får jag anföra följande:

Riksdagen anhöi i skrivelse den 5 maj 1948, nr 181, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en översyn av gällande lagstiftning om skattebegränsning i syfte att möjliggöra den s. k. 80-procent-spärrens tillämpning redan i fråga om den preliminära skatten samt för riks-

dagen framlägga det förslag, till vilket utredningen kunde föranleda.

Denna riksdagsskrivelse anmäldes vid regeringssammanträdet den 30 juli 1948. Därvid förordnades assessorn vid överståthållarämbetet A. O. Åkesson och chefen för debiteringsavdelningen vid Stockholms stads uppborrdsverk, uppborrdskommissarien S. V. Östlund att verkställa den ifrågavarande utredningen.

Enligt vad jag under hand inhämtat avse utredningsmännen att i slutet av denna månad avlämna en promemoria angående införande av den s. k. 80-procent-spärren vid den preliminära beskattningen. Med hänsyn till att promemorian därefter bör remissbehandlas i vanlig ordning torde förslag i ämnet inte kunna framläggas för riksdagen förrän i början av nästa år. Detta synes emellertid icke utesluta, att den nya spärregeln göres tillämplig redan med avseende å preliminärbeskattningen under år 1949.

Herr MANNERSKANTZ: Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret och även för dess positiva innehåll, som ju innebär precis vad jag hade önskat.

Den enda kommentar jag skulle vilja göra är, att det har tagit lång tid för de båda utredningsmännen att lägga fram sitt betänkande. Om ett ändrat system skall tillämpas redan beträffande 1949 års preliminärskatt, blir det nog ganska knappt med tiden. Jag förmodar, att

man i så fall får ordna saken på det sättet, att vederbörande få begära jämkning i sin preliminärskatt; jag kan inte se, att det kan ske på något annat sätt.

Men det är tacknämligt, att problemet ändå kommer att lösas. Det är nämligen ganska många, herr statsråd, som — efter vad jag tror — ha haft likviditets-svårigheter på grund av sin preliminärskatt.

Ang. reformerad läkarutbildning.

Med stöd av § 20 i kammarens ordningsstadga hade herr *Lundgren* till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet framställt en så lydande fråga: »Har herr statsrådet för avsikt att genomföra det av läkarutbildningssakkunniga den 28 augusti 1941 avgivna och sedermera den 15 december 1945 överarbetade förslaget (SOU 1941: 27 och 1945: 57) angående reformerad läkarutbildning i vad detsamma avser utbildning till licentiatexamen?»

Ordet lämnades till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet *WEIJNE*, som tillkännagivit, att han hade för avsikt att vid detta sammanträde besvara nämnda fråga, och nu anförde: Herr talman! Kammarens ledamot herr *Lundgren* har till mig ställt följande enkla fråga:

»Har herr statsrådet för avsikt att genomföra det av läkarutbildningssakkunniga den 28 augusti 1941 avgivna och sedermera den 15 december 1945 överarbetade förslaget angående reformerad läkarutbildning, i vad detsamma avser utbildning till licentiatexamen.»

Det av herr *Lundgren* åsyftade förslaget blev även i sitt överarbetade skick föremål för delvis mycket hård kritik vid remissbehandlingen. Starka krav restes på en förnyad översyn. Jag fann för egen del denna kritik i väsentliga avseenden befogad och utverkade därför i konseljen den 29 oktober 1948 Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla sakkunniga för att göra en ny översyn av den viktiga frågan om läkarut-

Ang. reformerad läkarutbildning. bildningen. Direktiven för denna nya översyn äro klara och komma att publiceras så snart den nya kommitténs sammansättning är klar, vilket torde bli fallet endera dagen.

Av vad jag sagt följer, att jag inte funnit det av herr *Lundgren* åsyftade förslaget vara så beskaffat att det skulle kunna genomföras utan ytterligare bearbetning.

Herr *LUNDGREN*: Herr talman! Jag ber att till herr statsrådet få framföra mitt värdsamma tack för det lämnade svaret på min fråga.

Anledningen till att jag tillät mig ta upp detta problem var, att i dagarna snart fyra år förflutit, sedan de sakkunniga avgåvo sitt överarbetade förslag till rationaliserad läkarutbildning, utan att detta förslag hittills veterligen föranlett några åtgärder. Såsom inte minst statsrådet och chefen för inrikesdepartementet vid upprepade tillfällen framhållit i denna kammare, råder brist på läkare redan med den nuvarande organisationen av vår hälso- och sjukvård. Det är meningslöst, att riksdagen beslutar t. ex. att inrätta nya provinsialläkartjänster, när man inte kan få några sökande till dessa tjänster. Vi ha ju i vårt land det minsta antalet läkare per invånare i något land med undantag för Finland. För att öka tillgången på läkare är det av största betydelse, att utbildningen rationaliseras. Genom en sådan rationalisering borde det vara möjligt att utan att eftersätta fordringarna på fullgod utbildning kanske något förkorta utbildningstiden.

Jag förstår väl, att herr statsrådet är tveksam inför att fastställa ett förslag, vilket — såsom herr statsrådet uttrycker det — även i sitt överarbetade skick blivit föremål för delvis mycket hård kritik, och att herr statsrådet anser, att detsamma bör underkastas förnyad översyn. I fråga om vissa delar av betänkandet äro dock meningarna samstämmiga, och i dessa delar skulle möjligen förslaget kunna genomföras. Jag är emellertid tacksam för att statsrådet

Ang. reformerad läkarutbildning.

velat ta upp detta viktiga spörsmål till förnyad behandling, och jag hoppas, att denna nya utredning skall kunna utföras så hastigt, att ett positivt beslut snart skall kunna föreligga.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 231, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 232, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde;

nr 236, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde; och

nr 242, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa frågor om befrielse från betalningsskyldighet till kronan.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo andra lagutskottets utlåtanden:

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 61 § 1 mom.

lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården, m. m.; och

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Vid förnyad, punktvis skedd fördragning av jordbruksutskottets utlåtande nr 69, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1948/49, såvitt propositionen avser jordbruksärenden, jämte i ämnet väckta motioner, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 319, med förslag till förordning om särskilt anstånd med inbetalning av kvarstående skatt på grund av 1948 års taxering, m. m.

Den kungl. propositionen föredrogos och blev därvid bordlagd.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.15 förmiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.